

Retningslinjer for etablering og akkreditering av studieprogram

Fastsatt av universitetsdirektøren 22.01.19. Justert av studiedirektøren februar 2020. Reviderte retningslinjer fastsatt av universitetets utdanningsutvalg 05.12.24.

Virkeområde

Retningslinjene gjelder i forbindelse med etablering og akkreditering av studieprogram på 30 studiepoeng eller mer. Fakultetsstyret selv kan etablere og akkreditere studieprogram på 30 studiepoeng. Øvrige program etableres av universitetsstyret og akkrediteres av universitetets utdanningsutvalg, jf. forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 9.

Retningslinjene for etablering nedenfor gjelder i hovedsak saker som skal til universitetsstyret og universitetets utdanningsutvalg. For etableringssaker som avgjøres av fakultetsstyret selv, må fakultetet sikre forsvarlig prosess innenfor de fastsatte retningslinjene.

I forbindelse med akkreditering, gjelder de nasjonale forskriftene uavhengig av studieprogrammets omfang.

Ved akkreditering av års- og halvårsstudier gjennomføres normalt en forenklet prosess uten ekstern sakkyndig vurdering.

Ved igangsetting av varianter av etablerte og akkrediterte studieprogram (f.eks. nettbasert, distriktsvennlig, m.m.) skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om egen akkreditering er nødvendig og om det i så fall kan gjennomføres en forenklet prosess. Slik vurdering tas i dialog mellom fakultet og Utdanningsavdelingen.

Etablering

SØKNAD OM ETABLERING

Søknad om etablering av studieprogram på mer enn 30 studiepoeng fremmes **innen 15. april**, med sikte på oppstart høst året etter. Søknad stiles universitetsstyret og sendes Utdanningsavdelingen, Seksjon for utdanningskvalitet og livslang læring.

Søknaden skal redegjøre for følgende punkter:

Del I: Beskrivelse av planlagt studieprogram

- Navn på studieprogrammet - på norsk og engelsk - og nivå
- Campus (Kristiansand, Grimstad, nettbasert)
- Opptakskrav
- Læringsutbytte
- Studieskisse - programmets oppbygging og navn på emner, herunder også «utvekslingsvindu» (presentert i form av en tabell)
- Yrkesmuligheter og videre utdanning
- Annet (informasjon om behov for skikkethetsvurdering, politiattest eller annet som må avklares på et tidlig tidspunkt)

Del II: Begrunnelse for søknaden

1. Strategisk betydning

Studieprogrammets strategiske betydning for UiA

herunder

- studieprogrammets forankring i universitetets og fakultetets strategiplaner
- studieprogrammets/fagområdet betydning for andre studieprogram på samme eller høyere nivå ved UiA
- hvorvidt UiA har andre studieprogram på tilgrensende fagområder som vil kunne få redusert søkning som resultat av etablering av det foreslåtte studieprogrammet

Studieprogrammets samfunnsmessige betydning

herunder

- studieprogrammets forankring i nasjonale politiske signaler, samfunnets behov for økt kompetanse innenfor gitt fagområde
- eventuell internasjonal betydning og internasjonale trender

Spesielle behov i regionen

herunder

- samarbeid med arbeids- og samfunnsliv i regionen

Parallell/like studieprogram nasjonalt

2. Etterspørsel

Forventet søkning

Planlagt antall studieplasser (normalt minimum 30 for bachelorprogram og 20 for masterprogram, jfr. styrets vedtak i S-sak 115/14). Jf. også Utdanningsutvalgets vedtak 19.09.24 i sak om retningslinjer for trafikklysmodellen (UU 45/24).

Eventuelle forslag om lavere antall studieplasser enn 30/20 skal begrunnes.

Eventuelle tilsvarende studieprogram ved andre institusjoner og søkningen til disse omtales.

Forventet etterspørsel etter kandidater

herunder

- arbeidsmarkedet regionalt og nasjonalt
- eventuelle arbeidsmarkedsundersøkelser

Både forventet søkning og forventet etterspørsel etter kandidater skal, så langt det er mulig, dokumenteres.

3. Fagmiljø tilknyttet studieprogrammet

Fakultetet skal gi en oversikt over eksisterende kompetanse som skal benyttes på studieprogrammet,

samt en vurdering av hva som eventuelt må suppleres. Dersom ansatte fra andre fakultet skal benyttes, må det foreligge uttalelse som bekrefter dette.

Krav til kompetanse framgår av NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) § 2-3 Krav til fagmiljø, se

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-02-07-137?q=studietilsynsforskriften>

For masterstudier og doktorgradsstudier vises det også til Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning §§ 3-2 og 3-3, se

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2010-02-01-96>

Kompetanse knyttet til det omsøkte studieprogrammet presenteres i følgende tabell:

Vitenskapelig ansatte som skal tilknyttes studiet (stilling, navn og fakultetstilknytning)	Hovedstilling ved institusjonen?	Andel av årsverk som vil bli knyttet til studiet	Undervisnings-/veiledningsområde i studiet (så langt som mulig med henvisning til emnene i studieskissen, se del 1)
	JA NEI		

Dersom det er behov for supplerende kompetanse i forbindelse med etablering av studieprogrammet, må fakultetet redegjøre for dette. Det må framgå hvor mange personer, på hvilket nivå og innenfor hvilket fagområde det er behov for supplerende kompetanse. Fakultetet bes også gi en vurdering av muligheten for å rekruttere vitenskapelig ansatte.

4. Økonomi

Styret vedtok i sak 51/17 at vekst i årlig studenttall i hovedsak skal baseres på fullfinansierte studieplasser.

Økonomiske vurderinger tar utgangspunkt i

- planlagt studentopptak
- behov for nye studiepoeng i emnemodulen (i budsjett)
- årlige særkostnadstildelinger (f.eks. praksiskostnader, investeringer, infrastruktur e.l.)
- finansieringskategori for studieprogrammet (KD) og UiAs egendefinerte studiekategorier

Økonomisk bærekraft drøftes med utgangspunkt i årlige tildelinger til fakultet, sammenlignet med årlige tildelinger fra KD. Det beregnes et årlig infrastrukturbidrag som kan sammenlignes med snitt ved UiA. Infrastrukturbidrag skal dekke kostnader som f.eks. husleie, kostnader til fellesadministrasjon, o.l.

I tillegg må det omtales eventuelle oppstartskostnader (engangs).

Fakultetet skal fylle ut regneark og kommentere dette i søknaden. Dokumentet «Mal for budsjettberegning ved etablering av studieprogram» finnes på Innaskjærs: <https://old.uia.no/for-ansatte/utdanning/studieadministrasjon/etablere-akkreditere-og-endre-studieprogram-og-emner>

Dersom igangsetting av varianter av allerede etablerte studieprogram forutsetter tildeling av midler, må det fremmes sak i forbindelse med ordinær budsjettprosess.

5. Risikovurdering

Fakultetet skal ut fra de foregående punktene gi en vurdering av de viktigste risikofaktorene for det planlagte studieprogrammet.

6. Forslag til medlemmer i sakkyndig komité

Kvalitetssikring av nye gradsgivende program gjøres normalt av en sakkyndig komité. For nærmere omtale av komiteens sammensetning, se nedenfor.

7. Vedtak i fakultetsstyret

Vedtak vedlegges. Fullmaktsvedtak godtas ikke.

VEDTAK OM ETABLERING

Universitetsstyret fatter vedtak om etablering av studieprogram på mer enn 30 studiepoeng.

Fakultetsstyret fatter vedtak om etablering av studieprogram til og med 30 studiepoeng.

Akkreditering

AKKREDITERINGSPROSESS

I saker som omhandler studieprogram på 30 studiepoeng, kan etablering og akkreditering behandles samlet i fakultetsstyret.

I saker der universitetsstyret fatter vedtak om etablering igangsettes akkrediteringsprosess med vurdering av det planlagte studieprogrammet og fagmiljøet som skal tilby dette i forhold til kravene i studietilsynsforskriften og studiekvalitetsforskriften. Fakultetet utarbeider dokumentasjon på at kravene er imøtekommet. Rektor godkjenner dokumentasjonen før utsending til ekstern sakkyndig komité.

Universitetsstyret, eller rektor på fullmakt fra styret, oppnevner medlemmer til ekstern sakkyndig komité etter forslag fra fakultetet/Avdeling for lærerutdanning. Komiteen skal bestå av 2-3 representanter fra UH-sektoren og 1 representant fra arbeids- og samfunnsliv. For representanter fra UH-sektoren kreves kompetanse som følger:

- Bachelorprogram: Minimum førstestillingskompetanse

- Masterprogram: Minimum førsteamanuensiskompetanse
- Ph.d.-program: Professorkompetanse. Minimum ett medlem skal være tilknyttet utenlandsk institusjon

For års- og halvårsstudier gjennomføres normalt en prosess uten ekstern sakkyndig komité. Det skal likevel gjennomføres en egevaluering av hvorvidt kravene i nasjonale forskrifter er oppfylt.

Ved igangsetting av nye spesialiseringer i etablerte og akkrediterte studieprogram skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om egen akkreditering er nødvendig. Vurdering av om krav til fagmiljø er imøtekommet vil være særlig relevant. Det vises også til forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 12a (3) om vesentlige endringer i studieplaner.

Ved igangsetting av varianter av etablerte og akkrediterte studieprogram (f.eks. nettbasert, distriktsvennlig, m.m.) skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om egen akkreditering er nødvendig og om det i så fall kan gjennomføres en forenklet prosess. I denne sammenheng kan aktuelle forhold som nødvendiggjør egen akkreditering være infrastruktur, læringsmiljø, arbeids- og vurderingsformer osv. Det vises også til forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 12a (3) om vesentlige endringer i studieplaner.

Det skal vurderes hvorvidt det planlagte studieprogrammet oppfyller krav i studietilsynsforskriften (ST) §§ 2-2 og 2-3 og studiekvalitetsforskriften (SK) §§ 3-2 og 3-3 som følger:

Krav til studietilbudet

1. Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.	ST § 2-2 (1)
2. Studietilbudet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde (gjelder mastergradsstudier).	SK § 3-2 (1)
3. Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.	ST § 2-2 (2)
4. Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500-1800 timer per år for heltidsstudier.	ST § 2-2 (3)
5. Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur er tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.	ST § 2-2 (4)
6. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.	ST § 2-2 (5)
7. Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.	ST § 2-2 (6)
8. Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.	ST § 2-2 (7)
9. Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen er faglig relevant.	ST § 2-2 (8)
10. For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.	ST § 2-2 (9)

Tillegg for ph.d-program

11. Institusjonen skal tilby utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid på området for doktorgradsstudiet som har en kvalitet og et omfang som sikrer at doktorgradsstudiet kan gjennomføres på høyt vitenskapelig eller kunstnerisk nivå.	SK § 3-3 (1)
---	--------------

Institusjonen skal ha bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet.	
12. Området for doktorgradsstudiet skal utgjøre en vitenskapelig eller kunstnerisk helhet, og det skal være sammenheng mellom de enkelte delene studiet er satt sammen av.	SK § 3-3 (2)

Krav til fagmiljø

1. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.	ST § 2-3 (1) SK § 3-2 (2)
2. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.	ST § 2-3 (2)
3. Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studietilbudet.	ST § 2-3 (3)
4. Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen ¹ . Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå: a. Bachelorgradsnivå: minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse b. Mastergradsnivå: 50 prosent ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse. c. Doktorgradsnivå: alle ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse	ST § 2-3 (4)
5. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.	ST § 2-3 (5) SK § 3-2 (3)
6. Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.	ST § 2-3 (6)
7. For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.	ST § 2-3 (7)

Tillegg for ph.d.-program

8. Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og forskning. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte forskningsresultater, inkludert publisering, på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Doktorgradsstudiet i kunstnerisk utviklingsarbeid skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Ved rekruttering av faglige ansatte skal kunstneriske kvalifikasjoner i fagområder beskrevet i forskrift 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, jf. § 1-1 annet ledd legges til grunn. Fagmiljøet skal kunne dokumentere omfattende kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.	SK § 3-3 (3)
9. Fagmiljøet skal ha dybde og bredde innenfor alle vesentlige deler av doktorgradsstudiet slik at doktorgradskandidatene kan delta aktivt i ulike faglige relasjoner og få innføring i ulike perspektiver.	SK § 3-3 (4)

¹ Kravet til hovedstilling kan fravikes for studietilbud med omfang på 30 studiepoeng eller mindre dersom det gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid eller faglig utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studietilbudets fagområde eller i tilstøtende fagområde og ha et helhetlig ansvar for studietilbudet.

10. Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø som er stabilt og består av tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Det skal gjennomføres en helhetlig vurdering av om fagmiljøet har tilstrekkelig antall ansatte for å dekke fag og emner og den veiledningen studiet består av. Fagmiljøet skal bestå av ansatte med relevant kompetanse.	SK § 3-3 (5)
11. Institusjonen skal dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsstudiet i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen skal i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater. Personer ansatt under ordningen nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d., kan inngå i beregningen av antall stipendiater. Minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen.	SK § 3-3 (6)

Fagmiljøet presenteres i en oversiktstabell / kompetansekartleggingsskjema:

- [Tabell fagmiljø - bachelor- og masternivå](#)
- [Tabell fagmiljø - ph.d.-nivå](#)

Dokumentasjon til sakkyndig komité

Fakultetet skal utarbeide et dokument hvor det redegjøres for hvordan hvert enkelt krav i forskriftene er imøtekommet. Dette dokumentet er å anse som en egenevaluering i forhold til forskriftenes krav.

Som vedlegg skal følge

- forslag til studieplan med emnebeskrivelser og tentativ pensumoversikt som viser at forskriftenes krav til studietilbudet anses oppfylt
- CVer for de personer som utgjør fagmiljøet ansvarlig for det nye studieprogrammer som viser at forskriftenes krav til fagmiljøet anses oppfylt

Rapport fra sakkyndig komité

Sakkyndig komité bes konkludere i forhold til hvert enkelt krav i forskriftene, samt gi en samlet oppsummerende konklusjon.

Fakultetets tilsvarende til rapport

Når rapport fra sakkyndig komité foreligger, sendes denne til fakultetet for vurdering og oppfølging. Det utarbeides et tilsvarende som redegjør for oppfølgingen av sakkyndig rapport. Forslag til studieplan for nytt studieprogram ferdigstilles.

VEDTAK OM AKKREDITERING

Universitetets utdanningsutvalg fatter vedtak om akkreditering av studieprogram på bachelor- og masternivå på grunnlag av rapport fra sakkyndig komité, fakultetets/avdelingens tilsvarende og forslag til studieplan. Utdanningsutvalget akkrediterer også årsstudier.

Universitetets forsknings- og innovasjonsutvalg fatter vedtak om akkreditering av nye ph.d.-program.

Fakultetsstyret fatter vedtak om akkreditering av studier til og med 30 studiepoeng.